

ОСОБЛИВОСТІ ВІЛЬНИХ ГРОШЕЙ

студентка Радіонова І.О.

(наук, керівник доц. Зайцев О.В.)

Біографія американського долара виглядає досить сумно: загравання з приватними центробанками і нічим не забезпеченими кредитними грошима рано чи пізно обернеться катастрофою, яка, з урахуванням статусу USD як всесвітньої резервної валюти, виявиться повсюдно, — в провалля, що відкриється, впаде вся світова економіка [1].

Це пророцтво не має анінайменшого відношення до яснovidіння, бо засноване на звичайній арифметиці: зростання заборгованості, обумовлене кредитною природою сучасних грошей, йде по експоненті, а у будь-якої експоненти в нашому світі однозначно неприємний кінець. Регулярні списання урядом боргів своїх громадян, і державами-кредиторами — боргів третього світу нічого не змінюють, все це тільки прискорює час наближення даної катастрофи.

Оскільки існує безліч систем, альтернативних незабезпеченим і кредитним грошам, а значить, теоретично є привід уникнути катастрофи. Запобігти цій події можна двома шляхами — мирним або насильницьким. Прихильники мирного переходу переконують фінансову еліту в тому, що необхідно необхідності добровільно відмовитися від головної годівниці — кредитних грошей [2]. Це не тільки важко собі уявити, але й просто розвиток таких подій є неможливим. У рівній мірі нереальним уявляється і насильницьке вирішення ситуації, адже апарат придушення, екіпірований сучасними технологіями і який перебуває на службі «старих грошей», настільки перевершує шанси будь-якої опозиції, що виключає навіть натяк на осмислене озброєне протистояння. Не кажучи вже про те, що ефективна система тотального промивання мізків через ЗМІ ніколи не допустить зародження «неправильних думок» в кількості, достатній для масової конфронтації.

Вперше теорію вільних грошей висунув німецький підприємець та квазіекономіст Сільвіо Гезелль. Вже після його смерті до цієї теорії заверталось безліч економістів, але у всіх спроб реалізувати на практиці теорію вільних

грошей в 30-і роки була загальна доля: у найкоротші терміни (максимум один рік, а зазвичай — вже через два-три місяці) вони демонстрували феноменальні результати по подоланню найбрутальніших проявів економічної депресії — усували безробіття, радикально підвищували збір податків, відроджували муніципальну активність, викликали розквіт місцевої торгівлі і, головне, ліквідовували дефіцит живих грошей, загнаних дефляцією в жбани банківських сейфів.

Але, як правило, після тріумфу проекту, з'являлися обвинувачення з боку національного Центробанку в порушенні монополії на емісію і оборот грошових коштів, і закривав проект.

У основі теорії Fgeigeld лежить уявлення про те, що гарні гроші повинні бути «інструментом обміну і нічим більше». На думку Гезелля, традиційні форми грошей гранично неефективні, оскільки «зникають із обороту всякий раз, як виникає підвищена в них потреба, і заводнюють ринок в моменти, коли їх кількість і без того надмірна». Подібні форми грошей «можуть служити лише інструментом шахрайства і лихварства і не повинні визнаватися придатними до вживання, наскільки б привабливими не здавалися їхні фізичні якості». Сільвіо Гезелль писав ці слова в епоху, коли золотий стандарт ще був загальноприйнятою умовою емісії паперових грошей. Відмова, що потім послідувала, від будь-якого забезпечення позбавила гроші й їхньої останньої — фізичної привабливості.

Гроші в сучасній їхній формі перетворилися на ідеальний товар, що і обумовлює їхню незацікавленість в обслуговуванні ринку традиційних товарів і послуг, звідки вони вилучаються для самозадоволення — хоч у формі термінових депозитів, цінних паперів, облігацій, опціонів, ф'ючерсів, варрантів, свопів [3].

Можна припустити, що відмінність вільних грошей від традиційних в тому, що на них не нараховуються відсотки.

Перші «тайм-долари» були введені в 1986 році і придбали величезну популярність в основному в США і Японії. За кожну годину роботи вам

виплачують місцеві гроші по обумовленій таксі, наприклад, 10 «тайм-доларів». Потім на отримані гроші ви можете придбати або інші послуги, зареєстровані в т. з. «тайм-банку», або товари в магазинах, що беруть участь в проєкті.

Під завісу слід розвіяти непорозуміння, яке неодмінно виникає при знайомстві з теорією Гезелля. Функція демерреджа не дозволяє використовувати вільні гроші для накопичення. Сільвіо Гезелль рекомендував інвестувати не в засоби обміну товарів і послуг (гроші), а в інструменти, спеціально для інвестицій створені, — цінні папери компаній і боргові зобов'язання (облігації).

Список використаної літератури:

1. Зайцев, О.В. Гроші та кредит : конспект лекцій для студ. спец. 6.030508 "Фінанси і кредит", 6.030504 "Економіка підприємства", 6.030507 "Маркетинг", 6.030601 "Менеджмент і адміністрування" усіх форм навчання / О.В. Зайцев, О.В. Галахова. - Суми : СумДУ, 2009. - 150 с.

2. Зайцев, О.В. Природа грошей в дослідженнях сучасних економістів / О.В. Зайцев, В.О. Коломієць // Економічні проблеми сталого розвитку : тези доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту, 17-25 квітня 2007 р. — Суми : СумДУ, 2007. — Т.1. — С. 114-115.

3. Пермінова, М.В. Напрямки трансформації класичної кількісної теорії грошей / М.В. Пермінова, О.В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку: тези доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту присвяченої Дню науки в Україні та 60-річчю СумДУ, 21-25 квітня 2008 р. - Суми: СумДУ, 2008. - Т.2. - С. 74-75.

Радіонова, І. О.

Особливості вільних грошей [Текст] / І. О. Радіонова, О. В. Зайцев

// Економічні проблеми сталого розвитку : збірник тез доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту присвяченої Дню науки в Україні (21-24 квітня 2009 р.). - Суми : СумДУ, 2009. - Ч.2. - С. 211-212.